

GLEMMER DU

TÅRNBY KOMMUNES LOKALHISTORISKE TIDSSKRIFT

SEPTEMBER / OKTOBER 2017

FRA MARKER TIL LEJLIGHEDER

Etagebyggeri i Kastrup og Tårnby

NUMMER 4 / 2017

FORSIDE:

Skottegårdens blokke og punktbebyggelse bag ved Skottegårdscentret – et nyskabende overdækket butikscenter, som var det første af sin slags. Fotograferet af Ole Erik Olsen den 2. september 1958.

Foto: Tårnby Stads- og Lokalkiv, B5325

COPYRIGHT:

Ophavsretten på billederne og illustrationerne tilhører Tårnby Stads- og Lokalkiv, en anden institution eller en professionel fotograf. Fotografierne må ikke bruges i andre sammenhænge uden tilladelse. Har du brug for et billede eller en illustration, kan du henvende dig til Tårnby Stads- og Lokalkiv.

For enkelte billeder har det været umuligt at finde frem til den retmæssige ophavsretsindehaver. Dersom Tårnby Stads- og Lokalkiv krænker ophavsretten, er det ufrivilligt og utilsigtet. Såfremt du mener, der er materiale, der tilhører dig, bedes du derfor kontakte bibliotek@taarnby.dk

KILDER:

Tårnby Rådhus. Avisudklip vedrørende Tårnby Kommune. [Flere årgange].

A405 Kastrup-Tårnby Ungdomsråd

A348 Postparkens Hobbyklub

Tårnby Kommunes bog til nytillflyttede til kommunen – kaldet Velkomstbogen [Flere årgange].

Æ3001 Regnskabsprotokol for Søvang fra 1921 til 1924 – digitaliseret som database på taarnbybib.dk

Arkivmateriale i artikelarkivet 33.95

Oluf Kristensen – Levnedberetning L99.4

U205 Fehmerling, Jean: Bebyggelse i Kastrup. Arkitekten årgang 52, 1950

O47 Spinokkegokken - beboerblad Allégården [Årgang 1999-2004]

HVIS DU VIL VIDE MERE:

Tjek arkivets del af bibliotekets hjemmeside på www.taarnbybib.dk

ISSN 1397-5412

© Tårnby Stads- og Lokalkiv 2017

Tidsskriftet GLEMMER DU

Tekst og redaktion: Lone Palm Larsen

Layout: Anne Petersen

Trykkeri: Rosendahls Grafisk

FRA MARKER TIL LEJLIGHEDER

Etagebyggeri i Kastrup og Tårnby

Tårnby Kommune har nogle fantastiske etagebyggerier. Der er i mange tilfælde virkelig tænkt over ejendommen og dens omgivelser, samt hvordan et godt liv kan være.

Bebyggelsen kaldet Tilfredshed, beliggende på Nordmarksvej, var før gårdmand Christian Petersens mark. Skottegården, med tanke for det hele liv, blev bygget på Peter Thønnesens jord til gården Skottegården, som lå lidt op ad Saltværksvej. Olufsgården var tidligere en del af Oluf Kristensens gartneri. Allégården blev til på jorden til Holger Subrs gartneri. Blot for at nævne nogle af de forandringer, der er sket med den fede muld på Amager.

I dette Glemmer Du kan du læse om flere af de flotte etagebyggerier, der buses i Kastrup.

MARKERNE I KASTRUP

Det hele startede med de forandringer, som opførelsen af Tårnby Villaby i 1901 førte med sig i Tårnby Kommune. Senere kom andre villaområder også til – primært på markerne omkring Amager Landvej. Dengang blev langt de fleste villae opført som flerfamiliehuse, hvor to eller flere familier delte en villa, så hver familie i princippet fik, hvad der svarede til en toværelseslejlighed. Det ændrede befolkningssammensætningen, idet en god del flere velhavende arbejderfamilier, som arbejdede uden for kommunen, flyttede til kommunen.

Hvor der før var marker og gartnerier, kom ejendomme med nye borgere til kommunen. Olufsgården med lejligheder ud til Alleen hørte før til Oluf Kristensens Ny Kastrupgård.

Fotograferet 1960.

Foto: Tårnby Stads- og Lokalkarkiv, B6929

De mange industrier i Kastrup tiltrak også arbejdskraft og det udløste ligeledes efterspørgsel på boliger til overkommelige priser. Igennem 1800-tallet blev fabrikkerne ofte opført med tilhørende arbejderboliger som f.eks. Kastrup Glasværk, Syrefabrikken og væveriet Carl Flensburg & Sebbelov. Foruden var der en større koncentration af arbejderboliger i Kastruplundgade, på Alleen, Skøjtevej og Nordmarksvej, som ikke tilhørte en bestemt virksomhed.

TILFREDSHED

Baggrunden for navnet *Tilfredshed* til ejendommen Nordmarksvej 81 skal findes i bygningens forhistorie. Ejendommen blev opført i 1890, og dens første ejer var gårdmand Christian Petersen. Han var søn af kammerråd Martin Petersen, som var ejer af Kastrup Værk fra 1831 til 1870. Christian Petersen stillede allerede i 1892, uden vederlag, ejendommen Tilfredshed til rådighed for den nystiftede forening Børnesanatorierne for København og Omegn.

Dets formål var at oprette et mindre kystsanatorium, hvor svagelige børn kunne få et gratis ophold, selvom Kastrup kyst lå mere end ½ km væk.

I 1892 fik 100 børn, fordelt over fem måneder, hver et gratis ophold i Kastrup. Resultaterne var fine: "... ved simple midler; stadigt ophold i frisk luft, renlighed og bade, rigelig og passende, om end tarvelig, kost samt fuld regelmæssighed i hele levemåden", hedder det i bestyrelsens første beretning. En 12 årig pige, der ved ankomsten dårligt kunne gå, kunne efter en måned bevæge sig uden krykker, og to småbørn, der havde haft sår i hele ansigtet, havde glat og frisk hud ved afrejsen.

De efterfølgende tre år blev der optaget op mod 150 børn på sanatoriet i Kastrup, der også blev kaldt Børnesanatoriet af 26. Maj 1892. Da der imidlertid samtidigt blev opført et kystsanatorium i Hellebæk, opgav man det i Kastrup. Der var sandsynligvis også en betydelig renere luft i Nordsjælland end i Kastrup med dets industrier som Svovlsyrefabrikken og Glasværket.

Tilfredsheds ejer Christian Petersen blev i øvrigt gift i 1895 med forstanderinden for børnesanatoriet, Nanny Charlotte Busk. Han var da 80 år og hun var 50 år. Christian Petersen ejede matrikel 5l, som senere blev delt i 5e kaldet *Lille Tilfredshed*, hvor 5f er *Tilfredshed*. Formentlig er *Lille*

Tilfredshed den samme bygning, som i 1901 hed *Malerværkstedet* i Nordre Bygade i folketællingen 1901. Christian Petersen havde udstykket matrikel 5l fra jorden til sin firlængede gård på matrikel 5a. Resten solgte han den 17. december 1889 til den nye gårdejer Peter Nielsen.

Nordmarksvej 81 set fra bagsiden af huset kaldet *Tilfredshed*.

Fotograferet i 1971.

Foto: Tårnby Stads- og Lokalkiv, B2842

Christian Petersen havde tidligere været sognefoged. En sognefoged var udpeget til at have begrænset politimyndighed – især for landområder, hvor politiet ikke kunne være til stede hele tiden. Fra 1873 til 1924 skulle sognefogeden også optegne alle tjenestefolk, der flyttede til eller fra sognet. Niels Christian Hansen overtog ejendommen efter sin plejefar Christian Petersens død i 1903. I ejendommen var der i øvrigt allerede indlagt el, gas og vand i 1922.

Tilfredshed var i 1901 beboet af seks familier eller hushold, som det blev kaldt dengang.

- Ejeren af ejendommen Christian Petersen og Nanny Charlotte, samt deres 17-årige tjenestepige Marie Sophie Jacobsen, som var født i Kastrup.
- Carl Müller blev født den 10. februar 1856 i Fensmark, hvor Holmegaard Glasværk lå. Siden 1881 havde han boet i Tårnby. Han var glasmager, men i 1901 står han som fabriksarbejder ved Københavns Margarinefabrik. I sløje tider måtte mange glasmagere søge andet arbejde. Han var blevet gift med Caroline Sophie

Kauffeldt den 18. august 1882 i Tårnby Kirke. Deres eneste barn var en datter, Sophie Frederikke født den 3. oktober 1887.

- Henrik Marius Svendsen var sammen med sin kone Dorteia Frederikke kommet til Kastrup fra Løgstør i 1884. Han var blevet ansat som farver på væveriet Carl Flensburg & Sebbelov. I folketællingen 1901 boede deres datter Christa Johanne, som blev født den 29. februar 1888 i Kastrup, sammen med dem. De havde i alt fået otte børn, hvoraf kun fire levede i 1901, og kun Christa boede hjemme.
- Hans Morten Jensen arbejdede også for Carl Flensburg & Sebbelov – som fabriksarbejder. Han boede sammen med sin kone Ane, som var født i Kastrup den 18. december 1855.
- Hans Olsen Bacher, som blev født i Tømmerup den 24. oktober 1851, var dyrlæge. Han var enkemand og boede sammen med fem af hans 15 børn. De syv af børnene levede ikke i 1901. De ældste hjemmeboende børn Ellen, Peter og Ole Albert Gjert var født i Udby pr. Katholm.

Datteren har sikkert holdt hus for familien, Peter var sporvognsfunktionær og Ole var i lære som bødker. Gert Dirk og Hans Dirk Cornelius blev født i Kastrup og gik stadigvæk i skole i 1901.

- To ugifte kvinder udgjorde det sidste hushold. Petronella Erikka Pehrsson født i 1847 i Sverige og Emilie Daniels født i 1869 i Løgstør flyttede begge til Kastrup i 1898. I 1901 står de som vaskeribestyrelser – muligvis for Carl Flensburg & Sebbelov.

I bygningen kaldet *Lille Tilfredshed*, som formentlig er det omtalte malerværksted, boede fire familier eller hushold.

- Her boede Christian Petersens plejesøn, malermester Niels Christian Hansen sammen med sin kone Threin Nielsine Elisabeth. De var blevet gift i 1897 og fik to børn, en datter Anna Cornelia fra 1898 og en søn Helmer Christian fra 1899.

- Anna Holmgren var blevet enke i 1898 og havde eget vaskeri. Hun var kommet til byen i 1868 fra Sverige. Hendes voksne datter Anna Christine blev født i Kastrup

i 1872, hun hjalp sin mor i vaskeriet. Anna står angivet som åndssvag. Foruden hende fødte moderen tre andre børn, hvoraf et barn døde.

Hun havde desuden to logerende fra Sverige, Johan Emil Nielsen født 1879 og Carl Oskar Svendsen født 1877 - begge arbejdede for Kastrup Gødningsfabrikker.

- Hans Gisselsen kom som 20-årige til Kastrup fra Sverige, det var i 1865. I 1901

Familien Müller, som de så ud omkring 1888. Carl var glasmager fra Kastrup Glasværk.

Fotograf: V. Tillge

Foto: Tårnby Stads- og Lokalarliv, B3915

var han bådfører. Hans kone Karen kom til Kastrup fra Assens i 1850. De fik i alt ni børn, hvor kun tre overlevede barndommen. To af dem boede som voksne hos forældrene i 1901. Den ugifte Martha Emilie, som var født i 1879, og den gifte Anna Marie Flygge, som blev født i 1876. Hendes mand Viliam Christian Flygge var arbejdsløs og boede sammen med sin kone og svigerfamilie. Det unge ægtepar havde en datter, Karen Alfrida Hansine, født i 1900, samme år som de blev gift.

- Anna Larsen udgjorde det sidste hushold. Hun var enlig ugift kvinde fra Sverige. Anna var taget til København og var i 1898 rejst til Kastrup, hvor hun arbejdede på Carl Flensburgs Dampvæveri, som er det samme som Carl Flensburg & Sebbelov.

Ved gennemgangen af beboerne i Kastrups dengang højeste etageejendom og dets naboejendom ses mange arbejdere fra mange fag og virksomheder samlet her. En lang række skæbner og liv træder frem: det var blandt andet deres børn og børnebørn, der

efterfølgende skulle have bolig i kommunen.

BOLIGNØD OG HJÆLP

Der var både forsøg på at afhjælpe bolignøden og højne boligkvaliteten i kommunen.

Der var i alle større byer og nære forstæder til København boligmangel siden 1908, hvor en lang række begivenheder udløste en boligkrise. Først og fremmest var der et internationalt bankkrak i 1907. Krisen blev forøget med den danske bankskandale, hvor den daværende justitsminister Peter Adler Alberti havde svindlet for 15 millioner kroner – penge der egentlig tilhørte Den Sjællandske Bondestands Sparerkasse. Landmandsbankens krak i 1922 tilførte blot yderligere problemer til boligkrisen. Da Første Verdenskrig brød ud i 1914, gjorde varemangler sit til at alt privat byggeri gik i stå. Siden 1908 blev der stort set ikke bygget beboelsesejendomme – kun de kommunale byggerier skabte nye billige boliger til arbejderne. Fra 1917 blev det muligt for kommunalt boligbyggeri at opnå statslige lån.

Lille Tilfredshed set fra gårdsiden omkring 1971.

Foto: Tårnby Stads- og Lokalkiv, B6934

Det førte i Tårnby til byggeriet af Søvang I og II, der både var forsøg på at afhjælpe boligøden og højne boligkvaliteten i kommunen. Først med det politiske forlig kaldet Kanslergadeforliget i 1933 kom der rigtigt skub i det sociale boligbyggeri. Foruden at det private etagebyggeri igen kunne betale sig. Dermed kom der yderligere gang i byggeriet – specielt på grund af tilskud til alment boligbyggeri. En af undtagelserne var byggeriet fra 1930 på Saltværksvej 133-171.

Med 2. Verdenskrig opstod der igen boligmangel, da der ikke var byggematerialer. Efter krigen gik det rationerede først og fremmest til bygning af virksomheder, derfor opstod der yderligere bolig-mangel. I lang tid var det stort set kun gifte par, der kunne opnå at få egen bolig. Den historie kan også ses i Tårnby – særligt var der mange, der skabte sig en bolig på Vestmager, også hvor der egentlig ikke var tilladelse til helårsboliger.

Det store pres på boligerne i København påvirkede Tårnby Kommune. Det blev attraktivt at bo her, selvom man arbejdede i København. Fra 1921 var der omtrent 6.000 indbyggere i Tårnby til i 1945 at vokse til 14.500 borgere.

KOMMUNALT BYGGERI

På Søvangs Allé blev kommunens huse sat i gang i 1917. Der blev bygget af to omgange, hvor de første blev kaldt "den gamle kommune", de sidste blev til "den nye kommune".

Tårnby Kommune forsøgte at afhjælpe bolignøden ved at opføre etageejendommene i Søvang Allé. Det var sognerådsformanden Niels Peter Nielsen, der med et socialdemokratisk flertal kunne sætte skub i det første byggeri med et statslån i ryggen. Næste etape, Søvang II, var dog uden statslån.

Selve byggeriet mødte en del problemer, da der var flydesand i undergrunden. Det blev derfor nødvendigt at understøtte bygningen yderligere og afvande området. Dertil skulle der bruges penge på at få rent drikkevand, kloakering

Søvangs Allé omkring 1920-1925.

Foto: Tårnby Stads- og Lokalarkiv, B1842

og pumpestation samt anlægning af veje. Der kom også ekstra krav fra byggeriets arbejdere på et dyrtidstillæg, da madpriserne i 1917 og 1918 var steget utroligt meget på grund af Første Verdenskrig.

I en regnskabsbog over huslejen og lejere fra 1921 til 1924 kan det ses at den billigste husleje var på 24 kr. om måneden. Det var for de mindste lejligheder i komplekset – Fannys Allé 11. Senere fik vejen navnet

Søvang Allé – de kommunalt opførte boliger. Byggeriet blev påbegyndt i 1917. En hyggelig gade med træer og grønt. Fotograferet i 1950.
Foto: Tårnby Stads- og Lokalarkiv, B6850

Engmarken. Dog kostede lejligheden på 1. sal 26 kr., fordi den lå på den prestigefyldte bel etage, som i alle ejendomme kostede mere end lejligheder på 2. og 3. sal, selvom de var samme størrelse. Stuelejlighederne plejede i København at være billigere end de højere etager, men i Søvang var det en høj stuelejlighed og derfor var der ingen prisforskel.

De dyreste lejligheder lå på 1. sal og havde tre værelser. De kostede 50 kr. og havde adressen Søvang Allé 17, 1 tv. og th. Her boede henholdsvis skatteopkræver for Tårnby Kommune Peter Olsen og arkitekt Th. Horsted. Bortset fra de få store treværelseslejligheder var de øvrige lejligheder beboet af almindelige arbejdere som væver, postbud, chauffør samt enkelte kvinder, som stod uden erhverv, men som højst sandsynligt har levet af logerende, vask eller madlavning for andre.

Hvis dem, der boede til leje i det nye kommunale byggeri ikke kunne betale, så flyttede der yderligere en familie ind i halvdelen af lejligheden, så huslejen blev halveret. Det blev også praktiseret i Københavns

Kommune at dele en toværelses i to lejemål – både for at afhjælpe bolig manglen og for at skaffe billige boliger i en dyrtid, som Første Verdenskrig og de efterfølgende år var. Der var en del, der havde restancer, for sen betaling eller små a conto betalinger. Enkelte overgik til fattigvæsenet. Kommunen opførte også egentlige husvildeboliger for at afhjælpe akut bolignød. I 1924 blev Skøjtevej 15-17 bygget til formålet, oprindeligt med 12 lejligheder tre på hver etage. Imidlertid blev nogle af lejlighederne slået sammen i nr. 15, velsagtens for at give plads til større familier og indfri forventningerne om bedre boligforhold, som udviklingen havde ført med sig. Først i 1996 fik hver af de ti lejligheder eget toilet, varmt vand og centralvarme. Indtil da var der opvarmning med olie kaminer, og de fleste af lejlighederne skulle deles om to fælles toiletter.

Ligesom i Københavns Kommune var der sat gang i byfornyelsen kommunens boliger. Ejendommen bliver i daglig tale kaldet *Slottet*.

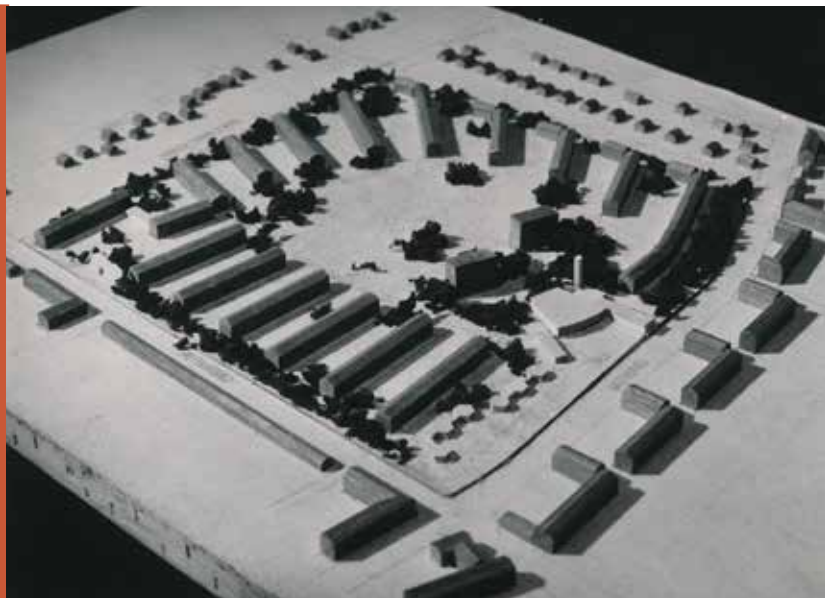

Slottet er formentlig fotograferet i 1930'erne. Det var kommunale husvildeboliger på Skøjtevej 15 – 17. Tårnby Kommune opførte på grund af bolig-mangel i 1923 bygningen med 12 lejligheder - i folkemunde kaldet for *Slottet*. Foto: Tårnby Stads- og Lokalarkiv, B358

SKOTTEGÅRDEN

I 1953 var det nyskabende byggeri, Skottegården, allerede i gang. Ikke nok med at husfacaden ikke længere lå ud til vejen, der var også store grønne områder med store træer og mange buske mellem husene, der fik den store bebyggelse til at virke mindre. I Arkitekten fra 1953 beskrives det grønne bælte rundt om bebyggelsen af arkitekten Jean Fehmerling. Hans ønske var at skabe et roligt gadebillede og fjerne trafikken fra beboelsesområdet. De forskellige typer bebyggel-

ser med både de høje punkt-huse med syv etager og de lave etageejendomme på to etager, samt det grønne udenom hørte til de større boligbyggerier fra 1950'erne. Derimod var det absolut innovativt at overdække et butikstov, så de handlende kunne gå tørskoet fra butik til butik. Det kom de mange familier til gode, da de første flyttede ind i 1954. Mange moderne arkitekter prøvede fra 1920'erne og 1930'erne at skabe en by i by med deres arkitektur og planer – hvor livet kunne leves fra vugge til grav,

Tidlig model af bebyggelsen Skottegården. Modellen var væsentlig anderledes end den færdige bebyggelse.

Foto: Tårnby Stads- og Lokalkarkiv, B6942

men det var første gang, der var overdækkede forretninger med i planen.

En anden nyskabelse var, at nogle af de kommende beboere havde mulighed for at være med til at forme rummene efter deres behov. Også en integration af aldersrenteboliger, som vel i dag skal kaldes ældrevenlige boliger, i det almindelige byggeri var en nyhed. Ikke kun som en enkelt lejlighed, men som en gruppe lejligheder, hvor de ældre kunne udgøre et fællesskab samtidigt

med, at de stadig havde kontakt til andre aldersgrupper.

I 1955 flyttede yderligere omkring 300 familier ind i Skottegården, så der boede 700 familier. Det fortalte daværende borgmester Richardt Jacobsen om i et interview til Social-Demokraten den 10. januar 1956. Han berettede stolt om det moderne butikscenter, der hørte til bebyggelsen. ”Selve butikstorvet, der er det nyeste af sin art, har skabt almindelig beundring overalt. Det besøges ofte af fagfolk

Skottegården lejlighedskompleks fotograferet i 1956.

Foto: Tårnby Stads- og Lokalarliv, B4820

med studie for øje. Ja, selv fra udlandet kommer tilrejsende fagfolk for at se udformningen og virkningen.”

Foruden de mange butikker var der tillige plads til fire små gårdarealer med mindre træer, grønne bede og siddepladser mellem forretningerne.

Det var i øvrigt daværende borgmester Richardt Jacobsen, der havde insisteret på, at der i centret skulle bygges en biograf. Da det ikke var lovligt, at sociale boligselskaber måtte bygge kulturhuse og dermed biografte, blev der dannet et aktieselskab til det formål – kaldet Kastrup Midtpunkt.

Dengang havde biografen og centret nogle kraftigere farver – blandt andet var udsmykningen på biografens mure trekantede i rød, blå og gul. Altså ikke som nu, hvor de er diskrete lysegrå.

Det var desuden også borgmester Richardt Jacobsens idé at sætte skulpturen af Willie Wulff ved centret. Hans begrundelse var, at granitskulpturen af Venus og den døde Adonis kunne beundres fra alle sider, dermed egnede den sig godt til pladsen foran butikkerne. Han afviste i øvrigt, at der var tale om et mindesmærke over de faldne

Luftfoto af Skottegården og omegnen. Er oprindeligt et postkort. Fotograferet i 1957.

Foto: Tårnby Stads- og Lokalarkiv, B4818

fra 2. Verdenskrig. Dels var værket fra før krigen, dels var temaet fra antikkens Grækenland. Hvad der har bragt ved til det bål var, at kommunalbestyrelsen kortvarigt havde overvejet at sætte den i 1955 indkøbte skulptur på den afsatte mindeplads for frihedskampens faldne ved Korsvejen. Alle var dog enige om, at stedet ikke var egnet til den skulptur.

Da alle i kommunalbestyrelsen til gengæld ikke fandt den egnet til hjørnet på Kastрупvej og Saltværksvej, kom

skulpturen i første omgang til at stå der på prøve. Det var i 1956. Sikkert er det, at værket tilfører yderligere skønhed til området, idet skildringen også er af gudinden for skønhed og frugtbarhed, Venus, der forelsker sig i den unge, smukke Adonis.

OLUFSGÅRDEN

Efterhånden kunne gartnerne og landbrugerne ikke få et afkast af jorden, som kunne svare sig i forhold til beskattningen af jorden med udgifter

til blandt andet kloakering, som kom med udbygningen af jorden i Tårnby. De priser, de kunne få for salget af en mark til boliger, var meget høje. Også på Ny Kastrupgård fandt Oluf Kristensen det fornuftigt at sælge sin jord.

En del af jorden blev solgt til et selskab, som kaldte sig Olufsgården. En af disse initiativtagere var advokat Gunnar Eiland. Det var ganske almindeligt at opkalde selskabet efter den, der havde solgt jorden. Da selskabet fik tilladelse til at opføre almennyttige boliger på grunden, blev der oprettet et nyt selskab, som stod for byggeriet og den videre drift af

boligerne. Selskabet kom til at hedde DSI Olufsgård II. DSI betyder Den Selvejende Institution. Olufsgården ejes af sig selv – og ejes dermed ikke af et advokatfirma, kommunen eller en privat ejer. Således opstod navnet Olufsgården II, som nu måske skaber lidt forvirring, men som i 1952 var en ganske almindelig måde at navngive på. Olufsgården er desuden opdelt i tre afdelinger: A, B og C, bygget på forskellige tidspunkter.

Oluf Kristensen kom til at sidde i flere udstykningselskaber og var på den måde blevet en bygherre i Kastrup og andre steder.

Olufsgården som det så ud sommeren 2013.
Foto: Tårnby Stads- og Lokalarkiv, B6967

På Terosevej ved Julerosevvej var der også en lidt butikker i bebyggelsen. Det var i nærbutikkernes æra, inden bilisme muliggjorde storcentre langt væk fra boligområderne.

Gartner Oluf Kristensen blev født 1888. Han var søn af fynboen Matthias Kristensen, der var den tidligere ejer af Ny Kastрупgård – og senere ejer af Kastрупgård. Hans mors familie var, på fædrene side, gårdmænd fra Sundbyøster. Foruden gartneriet interesserede Oluf sig meget

for ungdommen, især gennem KFUM. Han fik også sammen med gartner Suhr og frøavler Tage Hansen opført badmintonhallen ved Gammel Kirkevej. Han fik bygget flere store ejendomme, samt mange villaer og rækkehuse på sin jord. Oluf Kristensen sad desuden i sognerådet fra 1925 til 1937 og igen fra 1946 til 1950.

POSTPARKEN

Postparken blev planlagt i 1943 og var helt færdigbygget i 1948 med omtrent 400 lejligheder. Det var særligt mangel under krigen, der besværliggjorde byggeriet. For mange af den tids nye etagebyggerier var udgangspunktet at tilbyde lys og luft samt grønne områder. Det var ønsket om at komme væk fra de triste københavnske baggårde. Også den store boligmangel, som kun blev værre efter 2. Verdenskrig og de efterfølgende mangelsituationer, betød, at der måtte gøres noget ekstraordinært for at skaffe flere boliger.

Postfunktionærernes Andels – Boligforening, kaldet PAB, fik efter Postparken bygget mange flere afdelinger både

I Olufsgården hørte der også lidt butikker med til bebyggelsen. Her ses reklamer i Velkomstbogen 1952-1953.

Skøjtebanen i Kastrup før den blev overdækket. Olufsgården kan ses i baggrunden. Bemærk lamperne hen over skøjtebanen.

Fotograferet omkring 1965-1966.

Foto: Tårnby Stads- og Lokalarkiv, B6841

inden for og uden for kommunegrænsen. I Tårnby blev der bygget fire afdelinger i alt af PAB. Vinkelhusene er fra 1965. Televang mellem Kastrupvej og Nordmarksvej blev opført i 1972 og er nabo til Postparken. Holdkærparken på Nordmarksvej blev bygget i 1972 og afdelingen i Tømmerup er fra 1988-1990. I starten havde ansatte i P&T fortrinsret til boligerne, men

sådan er det ikke længere. En lejlighed i Postparken kostede efter nyopførslen 116 kr. om måneden – det var rigtigt mange penge dengang. Der blev nok spist meget havregrød i ”Millionærbyen” – som den lidt drillende blev kaldt. Ofte var der tænkt på både børnepasning og butikker med ind i den slags moderne bebyggelse. I Postparken var det Røde Kors, der havde en

Postparkens forretninger ud til Kastrupvej. Fotograferet omkring 1975.
Foto: Tårnby Stads- og Lokalarkiv, B3477

børnehave. Desuden var der også en række mindre forretninger ud til vejene.

I 1958 blev der taget initiativ til at oprette en hobbyklub for de børn, der boede i Postparken. Det blev til 78 medlemmer med det samme. Børnene fortsatte med at melde sig ind i løbet af den første sæson. Der blev budt på håndgerning, træsløjd, frimærkesamling, tegning og amatørfoto. For dem over 12 år var der et klublokale at mødes i og hygge sig med forskellige spil.

Derudover blev der indimellem arrangeret udflugter, foruden den obligatoriske fastelavnsfest og juletræsfeest.

Med tiden blev der mange andre aktiviteter at tilmelde sig eksempelvis bordtennis og stoftryk. I sæsonen 1979-1980 var der stadig håndarbejde, legestue og frimærker for børnene. Derudover kunne der lånes en nøgle til bordtennis-kælderen. For de voksne var der en håndarbejdsklub.

Dansk Røde Kors stod for børnehaven i Postparken. På billedet skulle Annette Jensen, Marion Nielsen og Vinni være med. Fotograferet omkring 1952-1953. Fotograf: ABC Foto
Foto: Tårnby Stads- og Lokalarkiv, B2182

BOLIGBYGGERI EFTER 2. VERDENS- KRIG

I 1952-1953 blev der udgivet en lille Velkomstbog til de nye borgere, der flyttede til Tårnby Kommune. Heri hedder det: Boligbyggeriet har i ganske særlig grad haft Tårnby Kommunes bevågenhed. I årene efter krigen er der blevet opført mere end 4.000 lejligheder i kommunen, praktisk talt alle med statslån og kommunale garantier. I starten af 1950'erne var omtrent 1.000 lejligheder

under opførelse, og yderligere et par tusinde er projekteret.

I 1954 var der opført i alt 5.000 lejligheder, 1.200 under opførelse og omtrent 800 er projekteret i følge Velkomstbogen for 1954.

I 1964 blev der i Amager Bladet den 6. november opgjort, hvor mange lejligheder der blev bygget på Amagerland. Den 1. juli var der 185 lejligheder under opførelse i Tårnby. Store Magleby havde 124 og Dragør havde fem lejligheder under opførelse, dengang var

de to sidstnævnte selvstændige kommuner. For alle omegnskommunerne var tallet 12.022 lejligheder.

En af grundene til, at lejlighedsbyggeriet i Tårnby Kommune er foregået i et mere roligt tempo end Københavns omegn på Sjælland, skyldes lufthavnen. På grund af stadig debat om lufthavnens placering og udvidelse, samt støjen fra indflyvningszonen udskød Boligministeriet tildeling af igangsættelsestilladelser til større etagebyggeri til Tårnby.

I 1965 hævdede Amager Bladet, at der var et par tusinde boligsøgende og omkring 1.000 familier uden selvstændig lejlighed. På det tidspunkt ventede kommunen på tilladelse til at få Olufsgårdens II C anden afdeling i gang. Foruden sidste etape af byggeriet ved Krostræde og Ved Diget, der ville give 48 nye lejligheder. Også Tårnbyparkens sidste afsnit på 35 boliger ventede på grønt lys. Opførelsen af smedenes byggeri på Vestre Bygade af 160 lejligheder blev

Tårnbyvej set mod syd og Allégårdens længer samt Blykobbevej.

Fotoet er fra omkring 1957.

Foto: Tårnby Stads- og Lokalarkiv, B4742

også forhalet. Tillige var det sidste afsnit af Allégården med sine manglende 200 boliger heller ikke faldet på plads i Boligministeriet – her dog med en reel begrundelse om deres placering i indflyvningszonen. Bortset fra Allégården havde Trafikministeriet sagt god for en tilladelse til byggeriet.

ALLÉGÅRDEN

En anden gartner, der solgte sin jord til etagebyggeri, var gartner Holger Suhr. Han købte gården i 1901 på Tårnbyvej, som senere blev kaldt Allégården. Den tidligere gård blev lagt om til gartneri med stedets første drivhus i 1908. Flere kom til med tiden, men da driften ikke længere kunne svare sig, blev jorden solgt – heraf en del til etageejendommene Allégården. Gården dyrkede fra 1918 næsten kun tomater. Det har ikke været let under 2. Verdenskrig at holde gang i drivhusene året rundt, når der var rationering på brændstof.

I årene 1949-1950 blev det første afsnit af bebyggelsen Allégården opført. Byggeriet

var moderne, så der var affaldsskakte, centralvarme og varmt vand. Foruden hørte gaskomfur, brusebad og bøjegeparketgulve med som en del af udstyret. Til fællesbrug var foruden maskinvaskeri og strygerum. Efter restriktionerne under 2. Verdenskrig måtte det være ren luksus. Der var knyttet en havearkitekt til, så også de grønne omgivelser fik sin egen karakter.

Der var stadig rationering på byggematerialer, da boligministeriet bestemte hvor og hvornår der kunne bygges, derfor kom de næste opførelser af Allégårdens blokke først til noget senere. Afsnit II blev opført i 1956-1957 og kom til at omfatte 138 lejligheder. Allerede i 1958 blev afsnit III bygget med 136 boliger. De to afdelingers 12 blokke var i varierende højde med to, tre og fire etager. Afsnit IV blev igangsat i 1959 med hele 192 nye lejligheder, men var først afsluttet i 1961. Derefter kom en ny pause i færdiggørelsen af det projekterede byggeri, hvor afsnit V var til indflytning i 1967. Denne gang med 333 lejligheder. Daværende borgmester Jørgen Elkær-Hansen

Fly over Allégården forlængede byggeprocessen. Her ses en DC10 fra Pakistan Airways ved indflyvning til lufthavnen. Fotograferet omkring 1985. Fotograf: KT-Posten
Foto: Tårnby Stads- og Lokalarkiv, B6954

måtte svare på mange spørgsmål om boligmangel og det langsomme byggeri. Det var dog ikke i kommunens hænder, men drejede sig mere om uvisheden omkring lufthavnens placering og udvidelse. Ingen ønskede at opføre boliger, som fik for høje støjgenere af flytrafikken. Med afsnit VI blev de sidste lejligheder i Allégården bygget med indflytning fra 1972. Den gamle gård blev inddraget i bebyggelsen som selskabslokaler og

beboerhus i 1969. Et stykke af Tårnbys gartnerihistorie blev således også bevaret.

I år 2000 vrimlede det med fritidsklubber knyttet til Allégården. Der var billardklub, bordtennisklub, computerklub, elektronikkklub, fotoklub, haveklub, knallertklub, MC-klub, motionsklub, pensionistklub, snedkerklub og værkstedsklub og Hyggealleen. Det kan læses i beboerbladet kaldet Spinokkengokken.

Udover bladudvalget og en række andre udvalg, var der også et Grønt Udvalg som stod for legeplads og begrønningen af området. Et festudvalg arrangerede blandt andet sommerfest, julefest og fastelavn.

Byggeriet var pågået i over 20 år, og de i starten moderne faciliteter blev udskiftet kort efter, de sidste beboere i afsnit VI var flyttet ind. De gamle tromlevaskemaskiner fra Vølund blev erstattet af helauto-

matiske. Indkøbsforholdene blev væsentligt forbedret, hvor der i 1950 var temmelig langt til den nærmeste købmand, blev det lettere med en butiksbygning ud til Tårnbyvej med plads til supermarked og seks butikker.

Paradoksalt nok skyldes det forholdsvis meget landbrugsjord i en forstadskommune så tæt på København placeringen af lufthavnen. Da der ikke må bygges boliger tæt på,

De flotte grønne områder i Lufthavnsparken er stadigvæk godt benyttet. Arkitektens tanke med at levendegøre parken med legepladser virker endnu. Fotograferet i 2013.

Foto: Tårnby Stads- og Lokalarkiv, B6960

forblev jorden brugt til landbrug frem for at gå til byggeri. Lufthavnen var ligeledes skyld i det langsomme boligbyggeri i byområderne udenom.

LUFTHAVNSPARKEN

Arkitekten Jean Fehmerling, som tegnede Skottegården, skabte også Lufthavnsparke. Bebyggelsen blev planlagt fra 1948 til 1950 og var organiseret som et socialt boligselskab med repræsentanter fra sognerådet og lufthavnen. Arkitekten forklarede yderligere i en artikel fra 1950, at udformningen af parken i midten og blokkenes placering skyldtes en plan om en 20 m bred omkørselsvej til lufthavnen samt en S-bane, der skulle svinge ind til lufthavnen. Derfor blev der mod vest skabt et større grønt område – uden facade direkte ud til den kommende trafik. Planerne om S-tog og en gennemskærende vej blev ikke til noget, men efterlod bebyggelsen ekstra grøn og med sti fra Gammel Kirkevej til Sirgræsvej.

Boligblokkene krummer let, hvilket gør, at de ikke bliver så overvældende. Lejlighederne

var planlagt til at kunne sammenlægges med en simpel nedtagning af en dørblanding, hvilket gjorde byggeriet meget fleksibelt. Komplekset kom dengang til at indeholde godt 500 lejligheder. Dengang var der etværelseslejligheder med helt op til fire kamre. Den sidstnævnte lejlighedstype var praktisk, hvis det var en børnerig familie, som måske ikke havde de store penge.

Til byggeriet hørte også et butikstov, en børnehave og fritidlokaler, som kommunens foreninger kunne benytte. I 1950'erne var der ikke mange børnehaver, så det var meget fremsynet at placere pasning for børnene i selve boligområdet – helt fra starten af.

Der er mange flere etageejendomme i Tårnby kommune, der ikke blot er boliger, men som også bærer på en særlig historie. Bebyggelser med god arkitektur indpasset i omgivelser og med flotte grønne anlæg knyttet til.

Lufthavnsparkeken set fra luften. Brugt som postkøst omkring 1952. Lufthavnsparkeken med ejendommene strålende ud fra en plads i midten ligner meget modellen fra Skottegården.

Foto: Tårnby Stads- og Lokalkarkiv, B1435

TÅRNBY STADS- OG LOKALKARKIV

Du kan henvende dig til arkivet i bibliotekets åbningstid. Se åbningstiderne for biblioteket på www.taarnbybib.dk

En del materiale kan du finde i TÅRNBY-RUMMET på Tårnby Hovedbibliotek, Kamillevej 10

De lokalhistoriske fotografier fra Tårnby kan du se på www.arkiv.dk

Du kan se de lokalhistoriske udstillinger

MIDT PÅ AMAGER og KASTRUP GLAS på Kastrupgårdsamlingen, Kastrupvej 399
Se åbningstider på www.kastrupgaardsamlingen.dk

PERMANENTE og SKIFTENDE UDSILLINGER på Plyssen, Amager Strandvej 350
Se åbningstider på www.plyssen.dk

Skottegårdens butikcenter på Kastrupvej og Saltværksvej fotograferet i 1970.
Foruden ses Lufthavnsparke i baggrunden.
Fotograf: Foto-Lejbok A/S
Foto: Tårnby Stads- og Lokalarkiv, B6944

Vil du være med til at skrive Tårnby historie?
Du kan fortælle om dine oplevelser i en bebyggelse i Tårnby Kommune.
Det kan både være din barndom eller dit voksenliv. Du kan også fortælle,
hvad du ved om de billeder, der i dette Glemmer Du.
Skriv til arkivet på bibliotek@taarnby.dk og fortæl din egen historie.